Swahili

Karatasi ya Ukweli 1
Kuelewa Ulemavu Katika Australia

Karatasi hii ya ukweli imeandaliwa na wawakilishi wa AMPARO kuwapa watu kutoka tamaduni na jamii za lugha tofauti tafsiri ya taarifa kuhusu ulemavu.

1. Ulemavu ni nini?
2. Ulemavu katika Australia
3. Aina ya Ulemavu
4. Kupata msaada wa mapema
5. Kupata msaada unaoutaka
6. Sehemu ya kupata msaada
7. Mabadiliko ya huduma za ulemavu
8. Kupata wakalimani
9. Kupata msaada wa kuongea

1. Ulemavu ni nini?

Mtu anaweza kuwa na ulemavu ikiwa anaona vigumu kupata, kuweza kujitunza wenyewe, kutembea au kuzunguka, kusikia au kuona au kufikiria vizuri, au kujifunza. Wanaweza kuwa na shida katika kufanya shughuli za kila siku.

Ulemavu unaweza kusababishwa na ajali, majeraha, ugonjwa, au kuwa kitu tu ambacho mtu amezaliwa nacho. Ulemavu kwa kawaida unakuwa wa muda mrefu na endelevu, kudumu kwa mda wote wa maisha ya mtu. Kwa hivyo ulemavu sio tu kuwa mgonjwa kwa miezi michache, au kuwa na mfupa uliovunjika ambao unaweza kuponya.

Uwezo wa mtu pia unaweza kuathirika kwa njia ambayo wengine wanafikiri kuhusu wao (mitazamo) na mazingira ya kimwili, kama vile ikiwa wanaweza kuzunguka nyumba zao, mahali pa kazi au jamii, kama wanaweza kutumia usafiri wa umma, na jinsi wanavyoweza kuchukuliwa na jamii yao.

2. Ulemavu katika Australia

Katika Australia, watu wenye ulemavu wana haki sawa na wanaruhusiwa kufanya mambo sawa na watu wengine katika jamii wanavyoweza kufanyakazi. Kwa mfano, wana haki ya kutendewa haki, kujifunza na kufanya kazi, ya kuchagua wapi waishi, na jinsi wanavyoishi maisha yao.

Watu wenye ulemavu wanaweza kuwa na maisha mazuri, kutimiza malengo na ndoto zao, na kujiunga katika na kuchangia katika jamii. Watu wenye ulemavu wana uwezo mkubwa na nguvu na wanaweza kujifunza ujuzi mpya.

Watu wenye ulemavu wanapenda kujumuishwa katika maeneo yote ya maisha ya familia na jamii, na sheria za Australia kuwasaidia kufanya hivyo. Katika Australia, ni kinyume cha sheria kufanya ubaguzi dhidi ya mtu mwenye ulemavu.

Kuwa na ulemavu inaweza kuwa na maana kwamba mtu anafanya mambo tofauti na wanaweza kuhitaji aina mbalimbali za misaada (msaada). Wanaweza kuhitaji msaada wa:

- kuweza kuoga au kujiogesha
- kuweza kuvaa nguo
- kupanda au kuhsuka kwenye kitanda
- kuongea na kueleweka
- kufanya manunuzi
- kujiunga katika jamii
- kusafiri kufanya kazi au uteuzi wa matibabu
- kununua vifaa kama kiti cha gurudumu
- kutunza nyumba zao na kuwa na maisha mazuri

3. Aina ya Ulemavu

Ulemavu wa Akili

Watu wenye ulemavu wa akili wanaweza kuwa na ugumu zaidi kuliko wengine katika kujifunza mambo mapya, kutatua matatizo, kuzingatia na kukumbuka. Sababu kubwa za kawaida ni -

- Kwa kuzaliwa na ulemavu
- Matatizo ya wakati wa ujauzito (kwa mfano, kutopata oksijeni ya kutosha)
- Matatizo ya afya
- Kutokuwa na chakula cha kutosha, au kutopata huduma nzuri za matibabu

Ulemavu wa viungo

Ulemavu wa viungo huathiri uwezo wa mwili kufanya kazi au uwezo wa kutembea, kwa mfano kutembea au kudhibiti kibofu cha mkojo. Au inaweza kuathiri sehemu za mwili, kwa mfano kutokuwa na mguu au mkono. Kuna sababu nyingi zinazo sababisha ulemavu wa viungo, mtu anaweza kuzaliwa kwa njia hii, pengine ajali au kwa njia ya ugonjwa. Ulemavu wa viungo ni pamoja na kuumia uti wa mgongo, kupooza ubongo, na vyanzo vingi.

Ulemavu mishipa ya fahamu

Ulemavu wa mishipa ya fahamu huathiri njia ya ubongo inayohusika na habari na mawasiliano na maeneo mengine ya mwili, kwa mfano, kuzungumza, kufikiri na kusonga mbele. Watu wanaweza kuzaliwa kwa njia hii, kuendeleza ulemavu baadaye katika maisha au kupata ulemavu kupitia ajali.

Ugojwa wa Akili

Watu wenye ugonjwa wa akili wanaweza kuwa na matatizo katika njia wanavyofikiria, kuhisi au kuishi, ambayo inaweza kuathiri mahusiano yao, uwezo wa kufanya kazi au kuishi. Kwa mfano mtu anaweza

kuwa na matatizo makubwa ambayo huathiri uwezo wao wa kushiriki katika maisha ya kila siku. Hii inaweza kuathiri mahusiano yao, kazi zao, na starehe ya maisha.

Ulemavu wa Hisia

Hii ni pamoja na kutosikia, kuharibika kwa maono au kuharibika kwa hotuba.

Jeraha la Ubongo wa Akili

Jeraha la ubongo wa akili ni jeraha lolote la ubongo ambalo hutokea baada ya kuzaliwa. Hii inaweza kusababishwa na gari, michezo au ajali nyingine, kiharusi, uvimbe kwenye ubongo, pombe, madawa ya kulevya au sumu. Madhara ya kuumia ubongo yana weza kuwa madogo, na muda mfupi, au yanaweza kuwa makali na ya kuduma maishani.

Matatizo ya Akili

Watu wenye matatizo ya akili wanaweza kuwa na matatizo ya lugha au mawasiliano na kujifunza stadi za kijamii, wanaweza kuwa makini na sauti, kugusa, ladha, harufu, mwanga au rangi.

4. Kupata msaada mapema

Kama unafikiria mtoto wako ana ulemavu, kupata msaada haraka iwezekanavyo inaweza kusaidia mtoto kukua na kustawi, na inaweza kumaanisha kuwa wanahitaji msaada kidogo baadaye.

Kupata msaada mapema inaweza kusaidia familia kuelewa ulemavu wa mtoto wao, na kutoa huduma nzuri kwa mtoto wao.

5. Kupata msaada unaouhitaji

Baadhi ya watu wenye ulemavu na familia zao wamegundua kuwa ni vigumu kupata msaada wanaouhitaji. Ni muhimu kwako kuelewa ni nini ulemavu ulionao. Unaweza kuzungumza na daktari wako juu ya jinsi ya kujua kama una ulemavu. Kuna huduma na misaada ambayo inaweza kusaidia watu wenye ulemavu na familia zao.

6. Sehemu ya kupata msaada

Kama unaishi katika Queensland na wewe au mwanachama wa familia yako anahitaji msaada sasa, unaweza kupiga simu nambari 13 74 68 na kuuliza kuzungumza na mtu kutoka Huduma ya Ulemavu kuhusu hali yako.

7. Mabadiliko mapya kusaidia watu wenye ulemavu

Katika kipindi cha miaka mitatu (3) ijayo kutakuwa na mabadiliko makubwa na maboresho ya jinsi watu wenye ulemavu na familia zao wanaweza kupata msaada wanaouhitaji. Unaweza kuendelelea kupata habari kwa kutembelea tovuti Mpango wa Bima ya Taifa ya Ulemavu ya www.ndis.gov.au au kuwapigia simu kwa 1800 800 110 au 131 450 kama unahitaji mkalimani.

8. Je unahitaji habari za mkalimani au mtafsiri?

Huduma zote kwa watu wenye ulemavu ambazo hufadhiliwa na Serikali ya Mkoa wa Queensland ni lazima kutoa wakalimani wakati wanahitajika, na unaweza kuomba mkalimani. Mpango wa Bima ya Taifa ya Ulemavu pia hutoa wakalimani. **Wakalimani kupokea mafunzo na ni lazima kutunza habari binafsi zako**. Huduma lazima pia kukupa taarifa kwa njia ambayo unaweza kuelewa, kwa mfano, unaweza kuwaomba kutafsiriwa maelezo katika lugha yako.

9. Msaada wa Uwakilishi

Kama unahitaji msaada wa kuongea kuhusu nini unahitaji, unaweza kupata msaada kutoka shirika la utetezi kufanya hivyo.

Katika Queensland, unaweza kuwasiliana kwa -

AMPARO Advocacy *(Brisbane)*	3354 4900
Capricorn Citizen Advocacy *(Rockhampton)*	4922 0299
Gold Coast Advocacy	5564 0355
Independent Advocacy Townsville	4725 2505
Ipswich Regional Advocacy Service	3281 6006
Mackay Advocacy Inc	4957 8710
Queensland Advocacy Incorporated	3844 4200
Rights In Action Incorporated *(Cairns)*	4031 7377
Speaking Up For You *(Brisbane/ Caboolture)*	3255 1244
Sunshine Coast Citizen Advocacy	5442 2524
The Advocacy and Support Centre *(Ipswich)*	3812 7000
The Advocacy and Support Centre *(Toowoomba)*	4616 9700
People with Disability Australia	1800 422 015

(*Bundaberg, Fraser Coast, Logan, Mt Isa, Sunshine Coast)*

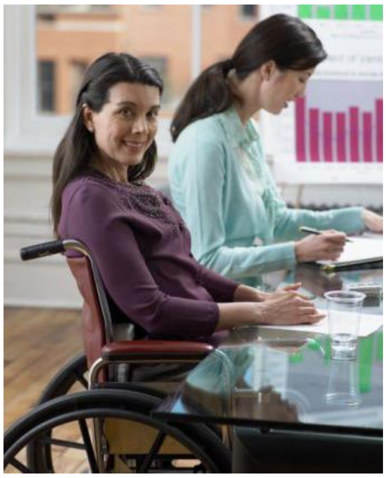

Ni sawa kulalamika

Kumbuka, kama wewe umeambiwa uwasiliane na shirika, lakini hawakupi msaada, ni sawa kurudi nyuma na kuomba msaada bora, au hata kulalamika.

Kama wewe unajisikia kuwa umebaguliwa kwa sababu ya utamaduni wako au ulemavu, unaweza pia kuwasiliana na Tume ya Kupinga Ubaguzi ya Queensland 1300 130 670.

Habari hii imekuwa imeandaliwa na Amparo Advocacy Inc Wakati kila hatua imechukuliwa kuhakikisha kuwa ni sahihi wakati wa uchapishaji, nyenzo hii ina maana ya kutoa maelezo ya jumla lakini inaweza isiwe sahihi, sasa au kamili kwa hali yako. Ushauri wa mtu binafsi unapendekeza zaidi.

Tarehe: Augusti 2015

Funded by Queensland Government

Community Resource Unit Inc. Expanding Ideas; Creating Change

mamre Association Inc

QDN Queenslanders with Disability Network

AMPARO Advocacy inc

53 Prospect Road, Gaythorne, QLD 4051
PO Box 2065, Brookside Centre, QLD 4053
www.amparo.org.au info@amparo.org.au

phone 07 3354 4900
Interpreter Service 131450